26/03/2025
ESMA35-1872330276-2031

Usmernenia

o určitých aspektoch požiadaviek na vhodnosť a formáte pravidelného výkazu o činnostiach riadenia portfólia podľa nariadenia o trhoch s kryptoaktívami (MiCA)

Obsah

1 Rozsah pôsobnosti 5

2 Odkazy na právne predpisy, skratky a vymedzenie pojmov 6

2.1 Odkazy na právne predpisy 6

2.2 Skratky 6

2.3 Vymedzenie pojmov 6

3 Účel 7

4 Povinnosti v oblasti dodržiavania súladu a podávania správ 8

4.1 Status usmernení 8

4.2 Oznamovacia povinnosť 8

5 Usmernenia o určitých aspektoch požiadaviek na vhodnosť podľa nariadenia o trhoch s kryptoaktívami 9

5.1 Informácie pre klientov o účele posúdenia vhodnosti a jeho rozsahu (Usmernenie 1)9

5.2 Opatrenia nevyhnutné na porozumenie klientom (Usmernenie 2) 10

5.3 Rozsah informácií, ktoré sa majú zhromaždiť od klientov (proporcionalita) (Usmernenie 3) 14

5.4 Spoľahlivosť informácií o klientoch (Usmernenie č. 4) 17

5.5 Aktualizácia informácií o klientoch (Usmernenie 5) 20

5.6 Informácie o klientoch v prípade právnických osôb alebo skupín (Usmernenie 6) 21

5.7 Opatrenia nevyhnutné na porozumenie kryptoaktívam (Usmernenie 7) 24

5.8 Opatrenia potrebné na zabezpečenie vhodnosti kryptoaktív alebo služieb kryptoaktív (Usmernenie 8) 24

5.9 Náklady a zložitosť rovnocenných produktov (Usmernenie 9) 27

5.10 Náklady a prínosy zámeny investícií (Usmernenie 10) 29

5.11 Kvalifikácia personálu (Usmernenie 11) 31

6 Usmernenia o formáte pravidelného výkazu pre riadenie portfólia kryptoaktív 32

6.1 Trvanlivý nosič (Usmernenie 1) 32

6.2 Prístup k online systému (Usmernenie 2) 32
6.3 Obsah pravidelného výkazu (Usmernenie 3) 33

1 Rozsah pôsobnosti

Dotknuté subjekty

1. Tieto usmernenia sa vzťahujú na príslušné orgány a poskytovateľov služieb kryptoaktív v zmysle vymedzenia v článku 3 ods. 1 bode 15 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami, v prípade, že poskytujú poradenstvo o kryptoaktívach alebo riadenie portfólia kryptoaktív.

Predmet usmernení

2. Tieto usmernenia sa uplatňujú vo vzťahu k:

   (i) požiadavkám na vhodnosť podľa článku 81 ods. 1, 7, 8, 10, 11 a 12 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami a

   (ii) požiadavkám na formát pravidelného výkazu, ktorý majú poskytovať poskytovatelia služieb kryptoaktív poskytujúci riadenie portfólia kryptoaktív v súlade s článkom 81 ods. 14 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

Časový rámec

3. Tieto usmernenia sa uplatňujú 60 kalendárnych dní od dátumu ich uverejnenia na webovom sídle orgánu ESMA vo všetkých úradných jazykoch EÚ.

2 Odkazy na právne predpisy, skratky a vymedzenie pojmov

2.1 Odkazy na právne predpisy

MiCA	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1114 z 31. mája 2023 o trhoch s kryptoaktívami a o zmene nariadení (EÚ) č. 1093/2010 a (EÚ) č. 1095/2010 a smerníc 2013/36/EÚ a (EÚ) 2019/1937[1].
Nariadenie o orgáne ESMA	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1095/2010 z 24. novembra 2010, ktorým sa zriaďuje Európsky orgán dohľadu (Európsky orgán pre cenné papiere a trhy) a ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie č. 716/2009/ES a zrušuje rozhodnutie Komisie 2009/77/ES[2].

2.2 Skratky

ESFS	Európsky systém finančného dohľadu
ESMA	Európsky orgán pre cenné papiere a trhy
EÚ	Európska únia

2.3 Vymedzenie pojmov

automatizované poradenstvo (robo-advice)	Poskytovanie poradenstva o kryptoaktívach alebo riadenia portfólia kryptoaktív (úplne alebo čiastočne) prostredníctvom automatizovaného alebo poloautomatizovaného systému, ktorý sa používa ako nástroj na kontakt s klientom.
posúdenie vhodnosti	Celý proces zhromažďovania informácií o klientovi a následné posúdenie vhodnosti konkrétneho kryptoaktíva pre uvedeného klienta zo strany poskytovateľa služieb kryptoaktív, a to na základe dôkladného pochopenia kryptoaktív zo strany poskytovateľa služieb kryptoaktív, na základe ktorého ich môže odporučiť alebo do ktorých môže investovať v mene klienta.

[1] Ú. v. EÚ L 150, 9.6.2023, s. 40.
[2] Ú. v. EÚ L 331, 15.12.2010, s. 84.

3 Účel

4. Tieto usmernenia vychádzajú z článku 81 ods. 15 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami a z článku 16 ods. 1 nariadenia o orgáne ESMA. Cieľom týchto usmernení je stanoviť konzistentné, efektívne a účinné postupy dohľadu v rámci Európskeho systému finančného dohľadu (ESFS) a zaistiť spoločné, jednotné a konzistentné uplatňovanie ustanovení v článku 81 ods. 1, 7, 8, 10, 11, 12 a 14 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

5. Ich cieľom je najmä podporovať väčšiu mieru konvergencie pri uplatňovaní požiadaviek na vhodnosť podľa nariadenia o trhoch s kryptoaktívami a prístupov dohľadu k nim a požiadaviek uplatniteľných na formát pravidelného výkazu, ktorý majú poskytovať poskytovatelia služieb kryptoaktív poskytujúci riadenie portfólia kryptoaktív.

6. Vzhľadom na to, že orgán ESMA identifikuje viacero dôležitých otázok, ako sa uvádza v ďalej uvedených usmerneniach, a pomôže zabezpečiť, aby poskytovatelia služieb kryptoaktív dodržiavali regulačné normy, očakáva zodpovedajúce posilnenie ochrany investorov.

4 Povinnosti v oblasti dodržiavania súladu a podávania správ

4.1 Status usmernení

7. V súlade s článkom 16 ods. 3 nariadenia o ESMA musia príslušné orgány a účastníci finančných trhov vynaložiť všetko úsilie na dodržanie týchto usmernení.

8. Príslušné orgány, na ktoré sa tieto usmernenia vzťahujú, by mali zabezpečiť ich dodržiavanie tak, že ich podľa okolností začlenia do svojich vnútroštátnych právnych rámcov a/alebo rámcov pre dohľad vrátane prípadov, ak sú osobitné usmernenia v rámci dokumentu určené najmä účastníkom finančného trhu. V takom prípade by mali príslušné orgány prostredníctvom dohľadu zabezpečiť, aby účastníci finančných trhov tieto usmernenia dodržiavali.

4.2 Oznamovacia povinnosť

9. Príslušné orgány, na ktoré sa tieto usmernenia vzťahujú, musia oznámiť orgánu ESMA, či i) dodržiavajú, ii) nedodržiavajú, ale plánujú dodržiavať, alebo iii) nedodržiavajú ani neplánujú dodržiavať tieto usmernenia, a to do dvoch mesiacov od dátumu uverejnenia usmernení na webovom sídle orgánu ESMA vo všetkých úradných jazykoch EÚ.

10. V prípade nedodržiavania musia príslušné orgány do dvoch mesiacov od dátumu uverejnenia usmernení na webovom sídle ESMA vo všetkých úradných jazykoch EÚ takisto oznámiť ESMA svoje dôvody nedodržiavania týchto usmernení.

11. Vzor oznámení je k dispozícii na webovom sídle orgánu ESMA. Po vyplnení sa vzor musí odoslať ESMA.

12. Účastníci finančného trhu nie sú povinní podávať správy o tom, či dodržiavajú tieto usmernenia.

5 Usmernenia o určitých aspektoch požiadaviek na vhodnosť podľa nariadenia o trhoch s kryptoaktívami

5.1 Informácie pre klientov o účele posúdenia vhodnosti a jeho rozsahu (Usmernenie 1)

Príslušné právne predpisy: Článok 66 ods. 1 a 2 a článok 81 ods. 1, 8, 10 a 11 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

13. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali jasne a jednoducho informovať klientov o posúdení vhodnosti a o tom, že účelom je umožniť poskytovateľovi služieb kryptoaktív konať v najlepšom záujme klienta. Malo by to zahŕňať jasné vysvetlenie, že za vykonanie posúdenia zodpovedá poskytovateľ služieb kryptoaktív, aby klienti pochopili (i) dôvod, prečo sú požiadaní o poskytnutie určitých informácií, (ii) dôležitosť toho, aby tieto informácie boli aktuálne, presné a úplné, a (iii) že bez týchto informácií poskytovateľ služieb kryptoaktív nebude odporúčať služby kryptoaktív alebo kryptoaktíva, ani nezačne poskytovať riadenie portfólia kryptoaktív. Takéto informácie sa môžu poskytovať v štandardizovanej forme.

14. Informácie o posúdení vhodnosti by mali pomôcť klientom porozumieť účelu požiadaviek. Mali by ich povzbudiť, aby poskytli aktuálne, presné a dostatočné informácie o svojich znalostiach, skúsenostiach, investičných cieľoch (vrátane ich tolerancie voči riziku) a ich finančnej situácie (vrátane ich schopnosti znášať straty). Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali klientom zdôrazniť, že je dôležité získať úplné a presné informácie, aby poskytovateľ služieb kryptoaktív mohol odporučiť klientom vhodné kryptoaktíva alebo služby kryptoaktív. Bez týchto informácií poskytovatelia služieb kryptoaktív nemôžu poskytovať poradenstvo o kryptoaktívach ani riadiť portfólia kryptoaktív.

15. Poskytovatelia služieb kryptoaktív sa môžu rozhodnúť, ako budú svojich klientov o posúdení vhodnosti informovať. Použitá forma by však mala umožniť kontroly s cieľom overiť, či informácie boli naozaj poskytnuté.

16. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by nemali vystupovať nejasne alebo vytvárať zmätok, pokiaľ ide o ich povinnosti v procese posudzovania vhodnosti služieb kryptoaktív alebo kryptoaktív. Poskytovateľ služieb kryptoaktív by mal najmä predchádzať tomu, aby klientom tvrdil alebo v nich vyvolával dojem, že klient je ten, kto rozhoduje o vhodnosti investície alebo služby alebo že klient určuje, ktoré kryptoaktívum alebo služba kryptoaktív sú vhodné pre jeho vlastný rizikový profil. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by napríklad nemali naznačovať klientovi, že určité kryptoaktívum, ktoré si klient vybral, je práve to vhodné, alebo žiadať od klienta, aby potvrdil, že nejaké kryptoaktívum alebo služba kryptoaktív sú vhodné.

17. Vyhlásenia o odmietnutí zodpovednosti (alebo iné podobné vyhlásenia) zamerané na obmedzenie zodpovednosti poskytovateľa služieb kryptoaktív za posúdenie vhodnosti by v žiadnom prípade nemali ovplyvniť charakter služby kryptoaktív poskytovanej v praxi

klientom, ani posúdenie toho, či poskytovateľ služieb kryptoaktív spĺňa zodpovedajúce požiadavky. Napríklad poskytovatelia služieb kryptoaktív by pri zhromažďovaní informácií o klientoch potrebných na vykonanie posúdenia vhodnosti (ako napríklad informácií o investičnom horizonte alebo období vlastníctva alebo informácií o tolerancii voči riziku) nemali tvrdiť, že neposudzujú vhodnosť.

18. S cieľom vyplniť prípadné medzery klientov v pochopení služieb kryptoaktív poskytovaných prostredníctvom automatizovaného poradenstva, by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali klientom okrem iných požadovaných informácií poskytnúť:

- veľmi jasné vysvetlenie presnej miery a rozsahu ľudskej účasti, ako aj toho, či a ako môže klient požiadať o kontakt s osobou (ľudským faktorom),
- vysvetlenie toho, že odpovede, ktoré klienti poskytnú, budú mať priamy vplyv na určenie vhodnosti investičných rozhodnutí odporúčaných alebo prijatých v ich mene,
- opis zdrojov informácií použitých na generovanie investičného poradenstva alebo poskytnutie služby riadenia portfólia (napr. ak sa používa dotazník online, poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali vysvetliť, že odpovede na tento dotazník môžu slúžiť ako jediný základ pre automatizované poradenstvo, alebo objasniť, či má poskytovateľ služieb kryptoaktív prístup k ďalším informáciám o klientovi alebo účtom klienta),
- vysvetlenie toho, ako a kedy sa informácie o klientovi budú aktualizovať s ohľadom na jeho situáciu, osobné okolnosti atď.

19. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali okrem toho starostlivo zvážiť, či sú ich zverejnenia navrhnuté tak, aby boli účinné (napr. či sú informácie sprístupnené priamo klientom a nie sú skryté alebo nezrozumiteľné). V prípade poskytovateľov služieb kryptoaktív poskytujúcich automatizované poradenstvo môže ísť najmä o:

- zdôraznenie príslušných informácií (napr. prostredníctvom použitia takých koncepčných prvkov, ako sú kontextové okná),
- zváženie toho, či by niektoré informácie nemali byť sprevádzané interaktívnym textom (napr. prostredníctvom použitia takých koncepčných prvkov, ako sú tzv. tooltipy) alebo inými prostriedkami na poskytovanie ďalších podrobností klientom, ktorí hľadajú viac informácií (napr. prostredníctvom sekcie s častými otázkami).

5.2 Opatrenia nevyhnutné na porozumenie klientom (Usmernenie 2)

Príslušné právne predpisy: Článok 81 ods. 1, 8 a 10 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

20. Pri zhromažďovaní informácií potrebných na vykonanie posúdenia vhodnosti pre každého klienta by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali zabezpečiť, aby otázky, ktoré kladú svojim klientom, boli dostatočne konkrétne, aby bolo istejšie, že budú správne

pochopené, aby zohľadňovali prvky uvedené v usmernení 3 a aby každá metóda použitá na zhromažďovanie informácií bola navrhnutá tak, aby sa získali informácie potrebné na posúdenie vhodnosti.

21. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali zabezpečiť, aby sa posudzovanie informácií zhromaždených o ich klientoch vykonávalo konzistentne, a to bez ohľadu na prostriedky použité na zhromaždenie takýchto informácií.

22. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by napríklad mohli použiť dotazníky (najmä v digitálnom formáte), ktoré vyplnia ich klienti, informácie získané počas diskusií s klientmi alebo iné informácie, ktoré už boli zhromaždené v rámci existujúceho vzťahu poskytovateľa služieb kryptoaktív s klientom. Napríklad omeškanie s platbou pri iných záväzkoch môže naznačovať zložitú finančnú situáciu.

23. Pri vypracúvaní dotazníkov zameraných na zhromaždenie informácií o svojich klientoch na účely posúdenia vhodnosti by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali poznať a zvážiť najčastejšie dôvody, pre ktoré by klienti nedokázali správne vyplniť dotazníky. Predovšetkým:

- mala by sa venovať pozornosť jasnosti, úplnosti a zrozumiteľnosti dotazníka, bez zavádzajúcich, mätúcich, nepresných a príliš odborných výrazov,

- formálna úprava by mala byť dobre premyslená, aby sa klientom nepodsúvali možnosti výberu (typ písma, riadkovanie...),

- malo by sa vyhýbať predkladaniu zovšeobecňujúcich otázok (získavaniu informácií o súbore položiek prostredníctvom jednej otázky, najmä pri posudzovaní znalostí a skúseností, ako aj tolerancii voči riziku),

- poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali dôkladne zvážiť poradie, v ktorom otázky kladú, aby mohli efektívnym spôsobom získať informácie,

- v záujme toho, aby bolo možné zabezpečiť zhromaždenie potrebných informácií by sa v dotazníkoch vo všeobecnosti nemalo umožňovať neodpovedanie na otázky (najmä pri získavaní informácií o finančnej situácii klienta).

24. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by takisto mali náležite zabezpečiť posúdenie miery, do akej klient chápe investičné riziko, ako aj vzťah medzi rizikom a návratnosťou investícií, keďže ide o kľúčové informácie, na základe ktorých môžu poskytovatelia služieb kryptoaktív pri vykonávaní posúdenia vhodnosti konať v súlade s najlepším záujmom klienta. Pri predkladaní otázok v tejto súvislosti by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali jasne a jednoducho vysvetliť, že účelom odpovedí na ne je pomôcť posúdiť postoj klientov k riziku (rizikový profil), a teda či sú pre nich služby kryptoaktív alebo kryptoaktíva vhodné (a ak sú vhodné, aké druhy a aké riziká sú s nimi spojené).

25. Informácie nevyhnutné na vykonanie posúdenia vhodnosti zahŕňajú rôzne prvky, ktoré môžu mať vplyv napríklad na analýzu finančnej situácie klienta (vrátane jeho schopnosti

znášať straty) alebo jeho investičné ciele (vrátane jeho tolerancie voči riziku). Medzi príklady takýchto prvkov patria informácie o:

- rodinnom stave klienta (najmä právnej spôsobilosti klienta vkladať aktíva, ktoré môžu patriť takisto jeho partnerovi/partnerke),

- rodinnej situácii klienta (zmena rodinnej situácie klienta môže mať vplyv na jeho finančnú situáciu, napr. nové dieťa alebo dieťa začínajúce štúdium na univerzite),

- veku klienta (ktorý je väčšinou dôležitý na zabezpečenie správneho posúdenia investičných cieľov, a najmä úrovni finančného rizika, ktoré je klient ochotný znášať, ako aj dobe vlastníctva/investičnom horizonte, pričom tento údaj naznačuje ochotu držať investíciu počas určitého obdobia),

- situácii týkajúcej sa zamestnania klienta (skutočnosť, že klient stratí zamestnanie alebo je pred dôchodkom, môže mať vplyv na jeho finančnú situáciu alebo investičné ciele),

- potrebe likvidity pri určitých relevantných investíciách alebo potrebe financovania budúcich finančných záväzkov (napr. nákup nehnuteľnosti, poplatky za štúdium).

26. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali pri určení, aké informácie sú nevyhnutné, zohľadňovať vplyv, ktorý môže mať akákoľvek významná zmena týkajúca sa uvedených informácií v súvislosti s posúdením vhodnosti.

27. Orgán ESMA sa domnieva, že pre poskytovateľov služieb kryptoaktív by bolo dobrým postupom zohľadňovať pri získavaní informácií o investičných cieľoch klienta aj nefinančné prvky a získavať – nad rámec prvkov uvedených v odseku 27 – informácie o preferenciách klientov v súvislosti s environmentálnymi, sociálnymi a riadiacimi faktormi s cieľom zohľadniť ich pri posúdení vhodnosti.

28. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali prijať všetky náležité opatrenia nato, aby dokázali dostatočne posúdiť, do akej miery klienti rozumejú hlavným vlastnostiam a rizikám súvisiacim s druhmi produktov v ponuke poskytovateľov služieb kryptoaktív. V záujme správneho posúdenia znalostí a skúseností klienta je obzvlášť dôležité, aby poskytovatelia služieb kryptoaktív prijali mechanizmy na predchádzanie samohodnoteniu a zabezpečenie dôslednosti odpovedí poskytnutých klientom[3]. Pri celkovom hodnotení chápania produktov a služieb a rizík, ktoré sú súčasťou odporúčaných transakcií alebo riadenia portfólia klienta by sa mali všetky informácie získané poskytovateľmi služieb kryptoaktív o znalostiach a skúsenostiach klienta posudzovať spolu.

29. Dôležité je aj to, aby poskytovatelia služieb kryptoaktív vyhodnotili, do akej miery klient chápe základné finančné pojmy, ako sú investičné riziko (vrátane rizika koncentrácie) a kompromis medzi rizikom a návratnosťou. Na tento účel by mali poskytovatelia služieb

[3] Pozri usmernenie 4.

kryptoaktív zvážiť použitie názorných zrozumiteľných príkladov úrovní strát/návratnosti, ku ktorým môže dôjsť v závislosti od úrovne podstúpeného rizika, a posúdiť reakciu klienta na takéto scenáre.

30. V rámci posúdenia znalostí a skúseností klienta by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali zabezpečiť, aby klient rozumel konkrétne kryptoaktívam, a najmä rizikám spojeným s používaním technológie distribuovanej databázy transakcií (napríklad kybernetická krádež, hackerské útoky, strata alebo zničenie súkromných kľúčov), na ktorej sú kryptoaktíva založené.

31. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali vypracovať svoje dotazníky tak, aby dokázali získať o svojom klientovi potrebné informácie. To je obzvlášť dôležité pre poskytovateľov služieb kryptoaktív, ktorí poskytujú služby automatizovaného poradenstva vzhľadom na obmedzenú interakciu s ľuďmi. Na zabezpečenie dodržiavania požiadaviek týkajúcich sa tohto posúdenia by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali zohľadniť napríklad tieto faktory:

- či informácie získané prostredníctvom online dotazníka umožňujú poskytovateľovi služieb kryptoaktív dospieť k záveru, že poskytnuté poradenstvo je pre jej klientov vzhľadom na ich znalosti a skúsenosti, finančnú situáciu, investičné ciele a potreby vhodné,

- či sú otázky v dotazníku dostatočne jasné a/alebo či je účelom dotazníka poskytnúť klientom v prípade potreby dodatočné objasnenie alebo príklady (napr. pomocou koncepčných prvkov, ako sú tooltipy alebo kontextové okná),

- či majú klienti pri vypĺňaní online dotazníka možnosť ľudskej interakcie (vrátane diaľkového kontaktu prostredníctvom e-mailu alebo mobilného telefónu),

- či sa prijali opatrenia na riešenie rozporuplných odpovedí klientov (napríklad sa do dotazníka začlenili koncepčné prvky upozorňujúce klientov na rozpory medzi ich odpoveďami a navrhujúce prehodnotenie takýchto odpovedí; alebo sa zaviedli systémy automatického označovania zjavne rozporuplných informácií od klientov, ktoré neskôr poskytovateľ služieb kryptoaktív preskúma alebo následne skontroluje).

5.3 Rozsah informácií, ktoré sa majú zhromaždiť od klientov (proporcionalita) (Usmernenie 3)

Príslušné právne predpisy: Článok 81 ods. 1, 8 a 10 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami

32. Pred poskytnutím poradenstva o kryptoaktívach alebo pred riadením portfólia kryptoaktív musia poskytovatelia služieb kryptoaktív zhromaždiť všetky „potrebné informácie“[4] o znalostiach a skúsenostiach klienta, jeho finančnej situácii, investičných cieľoch a jeho základnom chápaní rizík spojených s nákupom kryptoaktív, pri náležitom zohľadnení povahy a rozsahu poskytovanej služby. Rozsah „potrebných“ informácií sa môže líšiť a poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali určiť rozsah informácií, ktoré sa majú získavať od klientov vzhľadom na všetky vlastnosti poradenstva o kryptoaktívach alebo riadenia portfólia kryptoaktív, ktoré sa má týmto klientom poskytovať. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali zohľadniť najmä vlastnosti poradenstva o kryptoaktívach alebo riadenia portfólia kryptoaktív, ktoré sa majú poskytnúť, druh a charakteristiky kryptoaktív, ktoré sa majú zohľadniť, a charakteristiky klientov.

33. Pri určovaní toho, ktoré informácie sú „potrebné“, by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali vzhľadom na znalosti a skúsenosti klienta, finančnú situáciu, investičné ciele a ich základné pochopenie rizík spojených s nákupom kryptoaktív zvážiť:

- druh kryptoaktív alebo transakcií alebo služieb, ktoré poskytovateľ služieb kryptoaktív môže odporúčať alebo uzavrieť (vrátane zložitosti a úrovne rizika),
- povahu a rozsah služby, ktorú môže poskytovateľ služieb kryptoaktív poskytovať,
- potreby a situáciu klienta;
- vlastnosti klienta [napr. jeho úroveň sofistikovanosti, znalosti investovania (aj vo vzťahu k kryptoaktívam), finančná situácia...],

34. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali zabezpečiť, aby informácie týkajúce sa znalostí a skúseností klienta alebo potenciálneho klienta pri investovaní, a to aj v oblasti kryptoaktív, zahŕňali nasledujúce informácie, a to v rozsahu primeranom povahe klienta, povahe a rozsahu služby, ktorá sa má poskytnúť, a druhu kryptoaktíva alebo plánovanej transakcie vrátane ich zložitosti a súvisiacich rizík:

- druhy služieb, transakcií a finančných produktov, ktoré klient pozná,
- či klient rozumie technológii distribuovanej databázy transakcií, na ktorej sú kryptoaktíva založené, a rizikám, ktoré sú s ňou spojené, ako je riziko prevodu

[4] Pod pojmom „potrebné informácie“ sa rozumejú informácie, ktoré poskytovatelia služieb kryptoaktív musia zhromaždiť, aby spĺňali požiadavky na vhodnosť podľa nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

kryptoaktív do nesprávnej peňaženky alebo na nesprávnu adresu alebo riziko hackerského útoku,

- povahu, objem a frekvenciu transakcií, ktoré klient vykonáva, vrátane transakcií s kryptoaktívami, a obdobie, počas ktorého boli uskutočnené,

- úroveň vzdelania, povolanie alebo relevantné bývalé povolanie klienta alebo potenciálneho klienta.

35. Pri posudzovaní znalostí klienta o kryptoaktívach alebo konkrétnom druhu kryptoaktív by sa poskytovatelia služieb kryptoaktív nemali spoliehať len na históriu transakcií takéhoto klienta, ale mali by zabezpečiť, aby klient porozumel produktu.

36. Kým rozsah informácií, ktoré sa majú zhromaždiť, sa môže meniť, norma na zabezpečenie, aby odporúčania alebo investície realizované v mene klienta boli pre klienta vhodné, ostáva nezmenená. V nariadení o trhoch s kryptoaktívami sa umožňuje poskytovateľom služieb kryptoaktív zhromažďovať informácie na úrovni, ktorá je primeraná a proporcionálna produktom a službám, ktoré ponúkajú, alebo v súvislosti s ktorými klient požaduje osobitné poradenstvo o kryptoaktívach alebo riadení portfólia kryptoaktív. Na tomto základe poskytovatelia služieb kryptoaktív nemôžu znížiť úroveň ochrany, ktorú sú povinné zabezpečiť klientom.

37. Informácie o investičných cieľoch klienta alebo potenciálneho klienta by v prípade potreby mali zahŕňať informácie o období, počas ktorého chce klient držať investíciu, o jeho preferenciách, pokiaľ ide o rizikovosť investície, jeho rizikovom profile a o účeloch investície.

38. Pri poskytovaní prístupu k zložitejším alebo rizikovejším kryptoaktívam by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali zhromažďovať podrobnejšie informácie o klientovi, než v prípade, keď ide o menej zložité alebo menej rizikové produkty. Je to tak z toho dôvodu, aby poskytovatelia služieb kryptoaktív mohli posúdiť schopnosť klienta chápať a z finančného hľadiska niesť riziká súvisiace s kryptoaktívami[5]. Orgán ESMA očakáva, že poskytovatelia služieb kryptoaktív okrem iného vykonajú dôkladné posúdenie znalostí a skúseností klienta vrátane napríklad jeho schopnosti chápať mechanizmy, v dôsledku ktorých sa odporúčané alebo obchodované kryptoaktíva stávajú „rizikovými“ a prípadne „zložitými“, či klient už obchodoval s kryptoaktívami a konkrétnym druhom kryptoaktív (napríklad stablecoin alebo úžitkový token), dĺžkou obdobia, počas ktorého s nimi obchodoval, atď.

39. Pokiaľ ide o nelikvidné kryptoaktíva[6], „potrebné informácie“, ktoré sa majú zhromaždiť, by mali zahŕňať informácie o období, počas ktorého je klient pripravený držať investície.

[5] S cieľom zabezpečiť, aby klienti rozumeli investičnému riziku a prípadným stratám, ktoré môžu niesť, by mal poskytovateľ služieb kryptoaktív, pokiaľ je to možné, jasne a zrozumiteľne predstaviť tieto riziká, prípadne pritom použiť ilustračné príklady rozsahu strát v prípade zlej výkonnosti investície.a s náležitým zohľadnením článku 81 ods. 9 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

[6] Je na každom poskytovateľovi služieb kryptoaktív, aby a priori definoval, ktoré z kryptoaktív zahrnutých do jeho ponuky investorom považuje za nelikvidné.

40. Aj keď vždy bude potrebné zhromažďovať informácie o finančnej situácii klienta, rozsah týchto informácií môže závisieť od druhu kryptoaktív, ktoré sa majú odporúčať alebo uzatvárať. Napríklad, keďže mnohé kryptoaktíva sú vysoko špekulatívne investície, „potrebné informácie“, ktoré sa majú zhromaždiť, môžu obsahovať všetky nasledujúce prvky ako nevyhnutné na uistenie sa, či finančná situácia klienta mu umožňuje investovať alebo v jeho mene realizovať investíciu do uvedených kryptoaktív:

- výška pravidelného príjmu klienta a celkový príjem, skutočnosť, či ide o trvalý alebo dočasný príjem, a zdroj tohto príjmu (napríklad zo zamestnania, dôchodku, príjem z investícií, príjem z prenájmu atď.);

- aktíva klienta vrátane likvidných aktív, investícií a nehnuteľného majetku, ktoré by zahŕňali prípadné klientove finančné investície, osobný a investičný majetok, penzijné fondy a akékoľvek hotovostné vklady atď; poskytovateľ služieb kryptoaktív by v relevantných prípadoch mal získať aj informácie o podmienkach, prístupe, pôžičkách, zárukách a prípadne o ostatných možných obmedzeniach týkajúcich sa uvedených aktív,

- pravidelné finančné záväzky klienta, ktoré by zahŕňali finančné záväzky, ktoré klient realizoval alebo plánuje realizovať (klientove pasíva, celková suma zadlženosti a ostatné pravidelné záväzky atď.).

41. Pri určení toho, ktoré informácie je potrebné získať, by mali poskytovatelia služieb kryptoaktív takisto zohľadňovať povahu služby, ktorá sa má poskytovať. Prakticky to znamená, že:

- ak sa má poskytnúť poradenstvo o kryptoaktívach, poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali zhromaždiť dostatok informácií, aby mohli posúdiť schopnosť klienta rozumieť rizikám a povahe každého kryptoaktíva, v súvislosti s ktorým poskytovateľ služieb kryptoaktív predpokladá, že ho odporučí klientovi,

- ak sa má poskytnúť riadenie portfólia kryptoaktív, vzhľadom na to, že poskytovateľ služieb kryptoaktív má prijímať investičné rozhodnutia v mene klienta, môže byť úroveň znalostí a skúseností klienta potrebných v súvislosti so všetkými kryptoaktívami, ktoré môžu prípadne tvoriť portfólio, menej podrobná ako úroveň znalostí a skúseností, ktorú by mal klient mať pri poskytovaní poradenstva o kryptoaktívach. Aj v takých situáciách by však mal klient prinajmenšom rozumieť celkovým rizikám portfólia (vrátane rizík spojených s technológiou distribuovanej databázy transakcií) a mať všeobecné znalosti o rizikách spojených s každým druhom kryptoaktíva, ktorý môže byť zahrnutý v portfóliu. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali získať veľmi jasnú predstavu a vedomosti o miere pochopenia kryptoaktív a o investičnom profile klienta.

42. Podobne rozsah služby, ktorú klient požaduje, môže mať takisto vplyv na mieru podrobnosti informácií zhromaždených o klientovi. Napríklad poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali zhromaždiť viac informácií o klientoch, ktorí žiadajú o poradenstvo

týkajúce sa ich celého finančného portfólia, ako o klientoch, ktorí žiadajú o konkrétnu radu ohľadne investovania určitej sumy finančných prostriedkov, ktorá predstavuje relatívne malú časť ich celkového portfólia.

43. Pri určení informácií, ktoré je potrebné zhromaždiť, by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali vziať do úvahy typ klienta. Napríklad spravidla bude potrebné získať podrobnejšie informácie o potenciálne zraniteľných klientoch (napríklad starších klientoch) alebo neskúsených klientoch, ktorí žiadajú o poradenstvo o kryptoaktívach alebo služby riadenia portfólia kryptoaktív prvýkrát.

44. Informácie, ktoré sa majú zhromaždiť, budú takisto závisieť od potrieb a situácie klienta. Napríklad v prípade, keď má klient viacero investičných cieľov a/alebo sú tieto ciele dlhodobé, bude poskytovateľ služieb kryptoaktív pravdepodobne potrebovať podrobnejšie informácie o finančnej situácii klienta, než keď má klient záujem o krátkodobé investovanie.

45. Informácie o finančnej situácii klienta zahŕňajú informácie o jeho investíciách (do kryptoaktív a iných produktov). To znamená, že od poskytovateľov služieb kryptoaktív sa očakáva, že budú mať informácie o finančných investíciách klienta, ktoré má v držbe u poskytovateľa služieb kryptoaktív, a to podľa jednotlivých kryptoaktív. V závislosti od rozsahu poskytovaného poradenstva by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali klientov vyzývať, aby poskytli aj podrobné informácie o investíciách, ktoré majú v držbe u iných poskytovateľov služieb kryptoaktív, alebo o finančných investíciách, ktoré majú v držbe vo finančných inštitúciách, a to podľa možnosti takisto podľa jednotlivých produktov.

5.4 Spoľahlivosť informácií o klientoch (Usmernenie č. 4)

Príslušné právne predpisy: Článok 81 ods. 1 a 10 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

46. Očakáva sa, že klienti poskytnú správne, aktuálne a úplné informácie potrebné na posúdenie vhodnosti. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali prijať všetky primerané opatrenia a mať vhodné nástroje, ktorými sa zabezpečí, že informácie zhromaždené o klientoch sú spoľahlivé, správne a dôsledné, bez nadmerného spoliehania sa na samohodnotenie klientov. Malo by to zahŕňať, a to bez obmedzenia:

- zabezpečiť, aby si klienti uvedomovali, aké dôležité je poskytovať presné a aktuálne informácie,

- zabezpečiť, aby všetky nástroje použité pri postupe posúdenia vhodnosti, ako napríklad profilovacie nástroje na posúdenie rizík alebo nástroje na posúdenie znalostí a skúseností klienta, boli vhodne navrhnuté na zamýšľaný účel na použitie vo vzťahu k svojim klientom, so všetkými obmedzeniami zistenými a aktívne zmiernenými v postupe posúdenia vhodnosti,

- zabezpečiť, aby klienti pochopili otázky používané v postupe a aby tieto otázky zachytávali a presne odrážali ciele a potreby klienta, aby obsahovali všetky informácie potrebné na pochopenie posúdenia vhodnosti, a

- prijať prípadné kroky na zabezpečenie konzistentnosti informácií klienta, ako napríklad zvážiť, či v informáciách poskytnutých klientom neexistujú zjavné nepresnosti.

47. Poskytovatelia služieb kryptoaktív naďalej nesú zodpovednosť za zabezpečenie získania primeraných informácií na vykonanie posúdenia vhodnosti. V tejto súvislosti sa žiadna dohoda podpísaná klientom alebo oznámenie zverejnené poskytovateľom služieb kryptoaktív a zamerané na obmedzenie zodpovednosti poskytovateľa služieb kryptoaktív v súvislosti s posúdením vhodnosti, nepovažujú za spĺňajúce príslušné požiadavky nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

48. Aby sa predišlo neprimeranému spoliehaniu sa na sebahodnotenie klienta, každé automatizované hodnotenie by malo byť vyvážené faktickými informáciami zhromaždenými na základe objektívnych kritérií. Napríklad:

- namiesto otázky, či klient rozumie pojmom „vzťah medzi rizikom a návratnosťou“ a „diverzifikácia rizika“, by poskytovateľ služieb kryptoaktív mal klientovi predložiť niekoľko praktických príkladov situácií, ktoré môžu v praxi nastať, a to napríklad prostredníctvom grafov alebo kladných a záporných scenárov, ktoré vychádzajú z odôvodnených predpokladov,

- namiesto otázky, či má klient dostatočné znalosti o hlavných vlastnostiach a rizikách konkrétnych druhov kryptoaktív, by sa poskytovateľ služieb kryptoaktív mal napríklad pýtať otázky zamerané na posúdenie skutočných znalostí klienta o konkrétnych druhoch kryptoaktív, napríklad tak, že klientovi položí otázky s voliteľnými odpoveďami, na ktoré by mal klient správne odpovedať,

- namiesto otázky, či sa klient považuje za dostatočne skúseného, aby investoval do určitých kryptoaktív, by spoločnosť mala klientovi položiť otázku, ktoré druhy kryptoaktív klient pozná, ako často s nimi obchoduje a kedy s nimi obchodoval naposledy,

- namiesto otázky, či sa klient domnieva, že má dostatočné finančné prostriedky na investovanie, by poskytovateľ služieb kryptoaktív mohol klienta požiadať o poskytnutie faktických informácií o jeho finančnej situácii, napr. o pravidelnom zdroji príjmov a o existencii neuhradených záväzkov (ako sú bankové úvery alebo iné dlhy, ktoré môžu významne ovplyvniť posúdenie schopnosti klienta znášať z finančného hľadiska akékoľvek riziká a straty súvisiace s investíciou),

- namiesto otázky, či klientovi nevadí, že bude znášať riziko, by sa poskytovateľ služieb kryptoaktív mal opýtať, aké veľké straty by bol klient za určité časové obdobie ochotný znášať, a to v súvislosti s jednotlivou investíciou alebo celkovým portfóliom.

49. Pri posudzovaní znalostí a skúseností klienta by sa poskytovateľ služieb kryptoaktív mal tiež vyhýbať používaniu príliš široko koncipovaných otázok s odpoveďami typu áno/nie

a veľmi široko koncipovanému štýlu samohodnotenia označovaním políčok (poskytovatelia služieb kryptoaktív by sa napríklad mali vyhnúť poskytnutiu zoznamu kryptoaktív klientovi, pri ktorom ho požiadajú uviesť, ktorým kryptoaktívam rozumie). V prípade, že poskytovatelia služieb kryptoaktív vopred vyplnia odpovede na základe histórie transakcií klienta s daným poskytovateľom služieb kryptoaktív (napríklad prostredníctvom inej poskytnutej služby kryptoaktív), mali by zabezpečiť, že sa použijú len úplne objektívne, relevantné a spoľahlivé informácie a že sa klientovi poskytne možnosť preskúmať a v prípade potreby opraviť a/alebo doplniť každú z vopred vyplnených odpovedí s cieľom zabezpečiť presnosť akýchkoľvek vopred vyplnených informácií. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by takisto nemali predpovedať skúsenosti klienta na základe predpokladov.

50. Predchádzajúce investície klienta do kryptoaktív by nemali byť samo osebe dostatočné na to, aby poskytovateľ služieb kryptoaktív mohol dospieť k záveru, že takýto klient rozumie kryptoaktívam a službám kryptoaktív (najmä rizikám spojeným s kryptoaktívami).

51. Pri posudzovaní tolerancie voči riziku svojich klientov prostredníctvom dotazníka by poskytovatelia služieb kryptoaktív nemali skúmať len žiaduce charakteristiky rizika a návratnosti budúcich investícií, ale mali by zohľadňovať aj vnímanie rizika klientom. Na tento účel by sa síce nemalo používať samohodnotenie tolerancie voči riziku, v prípade neistoty ohľadne rizika by sa však mohli klásť konkrétne otázky týkajúce sa osobného rozhodnutia klientov. Okrem toho, keď sa poskytovatelia služieb kryptoaktív pýtajú klienta na jeho reakciu v prípade poklesu hodnoty jeho portfólia, mohli by využiť napríklad grafy, špecifické percentuálne hodnoty alebo konkrétne údaje.

52. Ak sa poskytovatelia služieb kryptoaktív spoliehajú na nástroje, ktoré majú klienti použiť ako súčasť postupu posúdenia vhodnosti (napríklad dotazníky alebo softvér na vytvorenie rizikového profilu), mali by sa uistiť o tom, že majú primerané systémy a kontroly s cieľom zabezpečiť, aby tieto nástroje boli vhodné na daný účel a prinášali uspokojivé výsledky. Napríklad softvér na vytvorenie rizikových profilov by mohol zahŕňať určité kontroly konzistentnosti odpovedí klientov s cieľom poukázať na rozpory medzi rôznymi časťami získaných informácií.

53. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali takisto prijať náležité opatrenia na zmiernenie potenciálnych rizík spojených s používaním uvedených nástrojov. Napríklad prípadné riziká môžu vzniknúť, ak boli klienti motivovaní k poskytovaniu určitých odpovedí s cieľom získať prístup ku kryptoaktívam alebo službám kryptoaktív, ktoré pre nich nemusia byť vhodné (bez správneho zohľadnenia skutočnej situácie a potrieb klientov)[7].

54. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali posudzovať zhromaždené informácie ako celok s cieľom zabezpečiť konzistentnosť informácií o klientoch. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali vedieť o všetkých príslušných rozporoch medzi rôznymi časťami získaných informácií a kontaktovať klienta s cieľom vyriešiť všetky prípadné vecné nezrovnalosti alebo nepresnosti. Takéto rozpory predstavujú napríklad klienti, ktorí majú

[7] V tejto súvislosti pozri aj bod 59 usmernenia 5, v ktorom sa rieši riziko ovplyvňovania klientov poskytovateľmi služieb kryptoaktív tak, aby zmenili odpovede, ktoré predtým uviedli, bez toho, žeby došlo k skutočnej zmene ich situácie.

málo znalostí alebo skúseností a aktívny postoj k riziku alebo ktorí majú obozretný rizikový profil a ambiciózne investičné ciele.

55. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali zaviesť mechanizmy na riešenie rizika, ktoré vyplýva z prípadnej tendencie klientov preceňovať svoje znalosti a skúsenosti, a to napríklad zahrnutím otázok, ktoré by pomohli poskytovateľom služieb kryptoaktív posúdiť, či klienti vo všeobecnosti chápu charakteristiky a riziká kryptoaktív a rôznych druhov kryptoaktív. Takéto opatrenia môžu byť obzvlášť dôležité v prípade automatizovaného poradenstva, pretože riziko precenenia u klientov môže byť vyššie, keď poskytujú informácie prostredníctvom automatického (alebo poloautomatického) systému, najmä v situáciách, keď sa predpokladá veľmi obmedzený alebo žiadny osobný kontakt medzi klientmi a zamestnancami poskytovateľa služieb kryptoaktív.

5.5 Aktualizácia informácií o klientoch (Usmernenie 5)

Príslušné právne predpisy: Článok 81 ods. 1, 8, 10 a 12 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

56. Ak má poskytovateľ služieb kryptoaktív trvajúci vzťah s klientom (napríklad mu poskytuje priebežné poradenstvo o kryptoaktívach alebo služby riadenia portfólia), mal by na vykonanie posúdenia vhodnosti zaviesť postupy na vymedzenie toho: (a) aká časť zozbieraných informácií o klientovi by mala podliehať aktualizácii a ako často; b) ako by sa mala aktualizácia vykonávať a aké kroky by mal poskytovateľ služieb kryptoaktív podniknúť, keď dostane dodatočné alebo aktualizované informácie alebo keď klient požadované informácie neposkytne.

57. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali pravidelne revidovať informácie o klientovi, aby sa nestali zjavne neaktuálnymi, nepresnými alebo neúplnými. Na tento účel by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali zaviesť postupy, ktorými by klientov motivovali k aktualizovaniu pôvodne poskytnutých informácií pokiaľ dôjde k významným zmenám.

58. Frekvencia aktualizácií sa môže odlišovať v závislosti, napríklad, od rizikového profilu klienta a zohľadnenia druhu odporúčaného kryptoaktíva. Na základe informácií o klientovi zhromaždených v rámci požiadaviek na vhodnosť poskytovateľ služieb kryptoaktív určí investičný rizikový profil klienta, t. j. ktorý druh služieb kryptoaktív alebo kryptoaktív môže byť vo všeobecnosti pre klienta vhodný vzhľadom na jeho znalosti a skúsenosti, jeho finančnú situáciu (vrátane jeho schopnosti znášať straty) a investičné ciele (vrátane jeho tolerancie voči riziku). Rizikový profil, ktorý klientom umožňuje prístup k širšiemu rozsahu rizikovejších produktov, je napríklad prvkom, ktorý bude pravdepodobne vyžadovať častejšiu aktualizáciu. Niektoré udalosti môžu byť takisto dôvodom na aktualizáciu; to sa môže týkať napríklad klientov, ktorí dosiahli dôchodkový vek alebo im hrozí nezamestnanosť.

59. Vzhľadom na požiadavku preskúmať posúdenie vhodnosti aspoň každé dva roky (v súlade s článkom 81 ods. 12 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami) by sa mali uskutočniť aktualizácie aspoň každé dva roky, aby sa zabezpečilo, že aktualizované posúdenie vhodnosti sa nezakladá na zastaraných informáciách o klientovi. Z toho

takisto vyplýva, že aktualizácia by sa mala vykonať pred akýmkoľvek novým posúdením vhodnosti, ktoré sa uskutoční v dvojročnej lehote.

60. Informácie sa môžu aktualizovať napríklad zaslaním dotazníka klientom so žiadosťou o aktualizáciu. Medzi príslušné kroky môže tiež patriť zmena profilu klienta na základe zhromaždených aktualizovaných informácií.

61. Je tiež dôležité, aby poskytovatelia služieb kryptoaktív prijali opatrenia na zmiernenie rizika, že bude klient povzbudzovaný k aktualizovaniu vlastného profilu tak, aby sa javil ako vhodný pre určitý investičný produkt alebo službu, ktoré by boli pre neho inak nevhodné, a to bez toho, žeby došlo k skutočnej zmene situácie klienta[8]. Ako osvedčený postup na riešenie tohto druhu rizika by poskytovatelia služieb kryptoaktív mohli prijať napríklad postupy, ktorými sa pred vykonaním transakcií alebo následne overí, či sa profil klienta aktualizoval príliš často alebo len krátko po poslednej zmene (najmä ak k tejto zmene došlo v dňoch bezprostredne pred odporúčanou investíciou). Takéto situácie by sa preto mali postúpiť na vyššiu úroveň alebo nahlásiť príslušným osobám zodpovedným za funkcie kontroly. Tieto politiky a postupy sú obzvlášť dôležité v prípade, že existuje zvýšené riziko vzniku konfliktu záujmu poskytovateľa služieb kryptoaktív s najlepšími záujmami jeho klientov, napr. v prípade keď poskytovateľ služieb kryptoaktív umiestňuje kryptoaktíva u svojich vlastných klientov. Ďalším dôležitým faktorom, ktorý je potrebné v tejto súvislosti zvážiť, je aj typ interakcie, ku ktorej dochádza s klientom (napr. telefonický hovor verzus kontakt prostredníctvom automatizovaného systému).

62. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali klientovi oznámiť, keď na základe poskytnutia dodatočných informácií dôjde k zmene jeho profilu, a to bez ohľadu na to, či sa zmení na rizikovejší (v dôsledku čoho preňho môže byť vhodný širší rozsah rizikovejších a komplexnejších kryptoaktív, čo môže spôsobiť vyššie straty), alebo naopak na konzervatívnejší (v dôsledku čoho sa môže obmedziť rozsah kryptoaktív, ktoré môžu byť pre zákazníka vhodné).

5.6 Informácie o klientoch v prípade právnických osôb alebo skupín (Usmernenie 6)

Príslušné právne predpisy: Článok 81 ods. 1, 8 a 10 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

63. Ak je klientom právnická osoba alebo skupina dvoch alebo viacerých fyzických osôb, alebo ak jednu alebo viac fyzických osôb zastupuje iná fyzická osoba, poskytovateľ služieb kryptoaktív by mal ex-ante spôsobom stanoviť a uplatňovať politiku postupu a kritérií, ktoré by sa mali dodržiavať s cieľom splniť požiadavky na vhodnosť v takýchto situáciách podľa nariadenia o trhoch s kryptoaktívami. To zahŕňa i) kto by mal podliehať posúdeniu vhodnosti, ii) ako by sa posúdenie vhodnosti malo vykonávať v praxi vrátane

[8] V tejto súvislosti sú relevantné aj opatrenia prijaté na zabezpečenie spoľahlivosti informácií o klientoch, ako sa podrobne uvádza v usmernení 4 odseku 46.

toho, od koho by sa mali zhromažďovať informácie o znalostiach a skúsenostiach, finančnej situácii a investičných cieľoch a iii) možný vplyv, ktorý by to mohlo mať na príslušných klientov, v súlade s existujúcou politikou.

64. Ak je klientom právnická osoba alebo fyzická osoba zastúpená inou fyzickou osobou, finančná situácia a investičné ciele by sa mali posudzovať skôr s ohľadom na finančnú situáciu a investičné ciele hlavného klienta (právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ktorá je zastúpená) než na finančnú situáciu a investičné ciele zástupcu. Znalosti a skúsenosti, ktoré sa majú posudzovať, by mali byť znalosti a skúsenosti zástupcu. To by okrem iného znamenalo, že overujú, či je zástupca skutočne – podľa príslušných vnútroštátnych právnych predpisov – oprávnený vykonávať transakcie v mene klienta.

65. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali zvážiť, či sú v platnom vnútroštátnom právnom rámci stanovené konkrétne informácie, ktoré by sa mali zohľadniť na účely vykonania posúdenia vhodnosti (napríklad v prípade, keď sa zo zákona vyžaduje vymenovanie právneho zástupcu: napr. pre maloleté alebo právne nespôsobilé osoby alebo pre právnickú osobu).

66. V tejto politike by sa malo jasne rozlišovať medzi situáciami, keď sa podľa platných vnútroštátnych právnych predpisov predpokladá stanovenie zástupcu, ako je to napríklad v prípade právnických osôb, a situáciami, keď sa stanovenie zástupcu nepredpokladá, pričom by sa mala zamerať na túto druhú situáciu. Ak sa v rámci tejto politiky predpokladajú dohody medzi klientmi, mali by byť jasne a písomne informovaní o dôsledkoch, ktoré takéto dohody môžu mať na ochranu ich príslušných záujmov. Opatrenia, ktoré poskytovateľ služieb kryptoaktív prijme v súlade so svojou politikou, by mali byť náležite zdokumentované, aby sa umožnili kontroly ex post.

67. Ak je klientom skupina dvoch alebo viacerých fyzických osôb a v súlade s platnými vnútroštátnymi právnymi predpismi sa nepredpokladá stanovenie zástupcu, v politike poskytovateľa služieb kryptoaktív by sa malo identifikovať, od koho sa budú zhromažďovať potrebné informácie, a ako sa uskutoční posúdenie vhodnosti. Klienti by mali byť riadne informovaní o prístupe poskytovateľa služieb kryptoaktív (ako je stanovený v jeho politike) a o vplyve tohto prístupu na spôsob, akým sa posudzovanie vhodnosti vykonáva v praxi.

68. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mohli zvážiť napríklad takéto prístupy: a) mohli by sa rozhodnúť vyzvať skupinu dvoch alebo viacerých fyzických osôb, aby vymenovali zástupcu, alebo b) mohli by zvážiť zhromažďovanie informácií o každom jednotlivom klientovi a posúdenie vhodnosti pre každého jednotlivého klienta.

Vyzvanie skupiny dvoch alebo viacerých fyzických osôb na vymenovanie zástupcu

69. Ak skupina dvoch alebo viacerých fyzických osôb súhlasí s vymenovaním zástupcu, môže sa postupovať podľa prístupu uvedeného v odseku 64: vychádza sa zo znalostí a skúseností zástupcu a súčasne z finančnej situácie a investičných cieľov hlavného klienta (hlavných klientov). Takéto vymenovanie by sa malo uskutočniť písomne, podľa platných vnútroštátnych právnych predpisov a v súlade s týmito predpismi, a príslušný poskytovateľ služieb kryptoaktív by ho mal zaznamenať. Klienti – časť skupiny – by mali

byť jasne písomne informovaní o dôsledkoch dohody medzi klientmi na ochranu ich príslušných záujmov.

70. Politika poskytovateľa služieb kryptoaktív by však mohla vyžadovať, aby sa hlavný klient (hlavní klienti) dohodol (dohodli) na svojich investičných cieľoch.

71. Ak majú zúčastnené strany problém rozhodnúť o osobe (osobách), od ktorej (ktorých) by sa mali zhromažďovať informácie o znalostiach a skúsenostiach, a základe, podľa ktorého by sa mala určiť finančná situácia na účely posúdenia vhodnosti alebo podľa ktorého by sa mali vymedziť investičné ciele, poskytovateľ služieb kryptoaktív by mal uplatniť najobozretnejší prístup, a zohľadniť informácie o osobe s najmenšími znalosťami a skúsenosťami, najslabšou finančnou situáciou alebo najkonzervatívnejšími investičnými cieľmi. V politike poskytovateľa služieb kryptoaktív sa môže stanovovať aj to, že v takejto situácii nebude môcť poskytovať poradenstvo o kryptoaktívach alebo služby riadenia portfólia kryptoaktív. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali byť minimálne obozretní vždy, keď existuje výrazný rozdiel v úrovni znalostí a skúseností alebo vo finančnej situácii rôznych klientov, ktorí sú súčasťou skupiny.

Zhromažďovanie informácií o každom jednotlivom klientovi a posúdenie vhodnosti pre každého jednotlivého klienta

72. Ak sa poskytovateľ služieb kryptoaktív rozhodne zhromažďovať informácie a posudzovať vhodnosť pre každého jednotlivého klienta, ktorý je súčasťou skupiny, a to v prípade, že existujú významné rozdiely medzi charakteristikami týchto jednotlivých klientov (napríklad, ak ich poskytovateľ služieb kryptoaktív klasifikuje do rôznych investičných profilov), vzniká otázka, ako zabezpečiť konzistentnosť poradenstva o kryptoaktívach alebo služieb riadenia portfólia kryptoaktív poskytovaných so zreteľom na aktíva alebo portfólio danej skupiny klientov. V takejto situácii môže byť kryptoaktívum vhodné pre jedného klienta, ktorý je súčasťou skupiny, ale nie pre iného klienta v skupine. V politike poskytovateľa služieb kryptoaktív by sa malo jasne stanoviť, ako sa tieto situácie budú riešiť. Poskytovateľ služieb kryptoaktív by aj v tomto prípade mal prijať najobozretnejší prístup na základe zohľadnenia informácií o klientovi v skupine s najmenšími znalosťami a skúsenosťami, najslabšou finančnou situáciou alebo najkonzervatívnejšími investičnými cieľmi. V politike poskytovateľa služieb kryptoaktív sa môže stanovovať aj to, že v takejto situácii nebude môcť poskytovať poradenstvo o kryptoaktívach alebo služby riadenia portfólia kryptoaktív. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že získavanie informácií o všetkých klientoch v skupine a zvažovanie priemerného profilu úrovne znalostí a spôsobilosti všetkých z nich na účely posúdenia by pravdepodobne nebolo v súlade s hlavnou zásadou nariadenia o trhoch s kryptoaktívami, ktorou je konanie v najlepšom záujme klientov.

5.7 Opatrenia nevyhnutné na porozumenie kryptoaktívam (Usmernenie 7)

Príslušné právne predpisy: Článok 81 ods. 10 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

73. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali mať zavedené primerané politiky a postupy na zabezpečenie toho, aby chápali charakteristiky, povahu, znaky vrátane nákladov a rizík služieb kryptoaktív a kryptoaktív vybraných pre svojich klientov a aby pri zohľadnení nákladov a zložitosti posúdili, či profilu ich klienta môžu zodpovedať rovnocenné služby kryptoaktív alebo kryptoaktíva.

74. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali prijať dôkladné a objektívne postupy, metodiky a nástroje, ktoré im umožnia primerane zvážiť rôzne charakteristiky a príslušné rizikové faktory (ako sú úverové riziko, trhové riziko, riziko likvidity[9], operačné riziko vrátane rizika hackerstva atď.) každého kryptoaktíva, ktoré by mohli odporúčať alebo do ktorého by mohli investovať v mene svojich klientov. Je zvlášť dôležité posúdiť úroveň „zložitosti“ produktov a mala by sa vhodne priradiť na základe informácií o klientovi (najmä pokiaľ ide o ich znalosti a skúsenosti).

75. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali prijať postupy na zabezpečenie toho, aby informácie použité na pochopenie a správnu klasifikáciu kryptoaktív zahrnutých do ich ponuky produktov boli spoľahlivé, presné, dôsledné a aktuálne. Pri prijímaní takýchto postupov by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali zohľadniť rôzne charakteristiky a povahu zvažovaných kryptoaktív.

76. Okrem toho by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali preskúmať používané informácie tak, aby boli schopné zohľadniť všetky relevantné zmeny, ktoré môžu ovplyvniť klasifikáciu produktu. Je to obzvlášť dôležité vzhľadom na pokračujúci vývoj a zrýchľovanie trhov s kryptoaktívami.

5.8 Opatrenia potrebné na zabezpečenie vhodnosti kryptoaktív alebo služieb kryptoaktív (Usmernenie 8)

Príslušné právne predpisy: Článok 81 ods. 1, 10, 11 a 12 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

77. V záujme priradenia vhodných investícií a služieb klientom by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali vytvoriť politiky a postupy s cieľom zabezpečiť, aby dôsledne zohľadňovali:

[9] Je obzvlášť dôležité, aby sa identifikované riziko likvidity nevyrovnávalo ostatnými ukazovateľmi rizika (napríklad tie, ktoré sa uplatňujú na posúdenie úverového rizika/rizika protistrany a trhového rizika). Dôvodom je skutočnosť, že vlastnosti kryptoaktív týkajúce sa likvidity by sa mali porovnať s informáciami o ochote klienta držať kryptoaktívum na určitý čas, počas tzv. doby vlastníctva.

- všetky dostupné informácie o klientovi, ktoré sú nevyhnutné na posúdenie vhodnosti kryptoaktíva alebo služby vrátane súčasného portfólia investícií klienta (a alokácie aktív v rámci tohto portfólia, ktorá by sa nemala obmedzovať na alokáciu kryptoaktív),

- všetky vecné charakteristiky kryptoaktív a služieb, ktoré sa zvážili pri posúdení vhodnosti vrátane všetkých príslušných rizík a všetkých priamych alebo nepriamych nákladov, ktoré klientovi vzniknú.

78. Poskytovateľom služieb kryptoaktív sa pripomína, že posúdenie vhodnosti nie je obmedzené na odporúčania na kúpu kryptoaktív. Každé odporúčanie musí byť vhodné bez ohľadu na to, či ide napríklad o odporúčanie kúpiť, držať alebo predať kryptoaktívum alebo nie.

79. Poskytovatelia služieb kryptoaktív, ktorí pri posúdení vhodnosti používajú nástroje (ako napríklad vzorové portfóliá, softvér na alokáciu aktív alebo nástroj na vytvorenie rizikového profilu pre potenciálne investície), by mali mať primerané systémy a kontroly s cieľom zabezpečiť, aby tieto nástroje boli vhodné na daný účel a prinášali uspokojivé výsledky.

80. V tejto súvislosti by nástroje mali byť vytvorené tak, aby zohľadňovali všetky príslušné osobitosti každého klienta alebo kryptoaktíva. Napríklad nástroje, ktoré klientov alebo kryptoaktíva klasifikujú všeobecne, by svojmu účelu neslúžili.

81. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali vytvoriť politiky a postupy, na základe ktorých bude možné okrem iného zabezpečiť, aby:

- poradenstvo o kryptoaktívach a riadenie portfólia služieb kryptoaktív poskytovaných klientovi zohľadňovalo primeranú mieru diverzifikácie rizika, a to aj pokiaľ ide o druh nástrojov držaných v portfóliu (kryptoaktíva, finančné nástroje atď.),

- klient primerane rozumel vzťahu medzi rizikom a návratnosťou, t. j. tomu, že výnos u bezrizikových aktív bude nutne nízky, tomu, že na tento vzťah má vplyv časový horizont, vplyvu nákladov na jeho investície,

- klient v rámci svojej finančnej situácie mohol zaistiť financovanie kryptoaktív a znášať všetky prípadné straty vyplývajúce z investícií,

- sa v každom osobnom odporúčaní alebo transakcii uzatvorenej pri poskytovaní poradenstva o kryptoaktívach alebo služby riadenia portfólia, pokiaľ ide o nelikvidný produkt, zohľadnilo obdobie, počas ktorého je klient pripravený držať investíciu; a aby

- sa zabránilo nepriaznivému vplyvu akéhokoľvek konfliktu záujmov na kvalitu posúdenia vhodnosti.

82. Pri rozhodovaní o metodike, ktorá sa má prijať na vykonávanie posúdenia vhodnosti, by poskytovateľ služieb kryptoaktív mal zohľadniť aj druh a charakteristiky poskytovaných služieb kryptoaktív a všeobecnejšie svoj obchodný model.

83. Pri vykonávaní posúdenia vhodnosti by poskytovateľ služieb kryptoaktív poskytujúci službu riadenia portfólia kryptoaktív mal posúdiť – v súlade s odsekom 41 týchto usmernení – znalosti a skúsenosti klienta týkajúce sa každého druhu kryptoaktíva, ktorý by mohol byť zahrnutý do jeho portfólia, a druhy rizík súvisiacich s riadením jeho portfólia. V závislosti od úrovne zložitosti príslušných kryptoaktív by mal poskytovateľ služieb kryptoaktív posudzovať znalosti a skúsenosti klienta konkrétnejšie, než len na základe druhu, ku ktorému kryptoaktívum patrí (napr. token naviazaný na aktíva prepojený s košom mien rozvíjajúcich sa trhov v porovnaní s tokenom naviazaným na aktíva, ktorý je prepojený výlučne s EUR a USD). Na druhej strane, pokiaľ ide o finančnú situáciu a investičné ciele klienta, posúdenie vhodnosti týkajúce sa vplyvu kryptoaktíva (kryptoaktív) a transakcie (transakcií) možno vykonať na úrovni portfólia klienta ako celku. V praxi platí, že ak sa v dohode o riadení portfólia v dostatočnej miere vymedzuje investičná stratégia, ktorá je pre klienta vhodná vzhľadom na kritériá vhodnosti vymedzené v nariadení o trhoch s kryptoaktívami, a poskytovateľ služieb kryptoaktív bude túto stratégiu dodržiavať, posúdenie vhodnosti investičných rozhodnutí by sa mohlo uskutočniť na základe investičnej stratégie vymedzenej v dohode o riadení portfólia a portfólio klienta ako celok by malo túto dohodnutú investičnú stratégiu zohľadňovať. Keď poskytovateľ služieb kryptoaktív vykonáva posúdenie vhodnosti na základe posúdenia portfólia klienta ako celku v rámci služby poradenstva o kryptoaktívach, znamená to, že na jednej strane by sa úroveň znalostí a skúseností klienta mala posudzovať vzhľadom na každé kryptoaktívum a riziká spojené s príslušnou transakciou. Na druhej strane, pokiaľ ide o finančnú situáciu a investičné ciele klienta, posúdenie vhodnosti týkajúce sa vplyvu produktu a transakcie sa môže vykonať na úrovni portfólia klienta.

84. Ak poskytovateľ služieb kryptoaktív vykonáva posúdenie vhodnosti na základe posúdenia portfólia klienta ako celku, mala by v rámci portfólia klienta zabezpečiť primeranú mieru diverzifikácie s ohľadom na expozíciu portfólia klienta rôznym finančným rizikám (geografická expozícia, menová expozícia, atď.). Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali byť obozretní najmä, pokiaľ ide o úverové riziko: mala by sa zvážiť najmä expozícia portfólia klienta voči jednému emitentovi alebo eminentom, ktorí sú časťou tej istej skupiny. Je to preto, že ak je portfólio klienta koncentrované v produktoch emitovaných jedným jediným subjektom (alebo subjektmi tej istej skupiny), v prípade zlyhania tohto subjektu môže klient stratiť celú investíciu.

85. S cieľom zabezpečiť konzistentnosť posúdenia vhodnosti vykonaného prostredníctvom automatizovaných nástrojov (aj keď sa kontakt s klientmi neuskutočňuje prostredníctvom automatizovaných systémov) by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali pravidelne monitorovať a testovať algoritmy, na základe ktorých sa posudzuje vhodnosť transakcií odporúčaných alebo vykonávaných v mene klientov. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by pri vymedzovaní takýchto algoritmov mali zohľadniť povahu a charakteristiky kryptoaktív a služieb zahrnutých do ich ponuky pre klientov. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali prinajmenšom:

- vypracovať vhodnú dokumentáciu o návrhu systému, v ktorej sa jasne stanovuje účel, rozsah a forma algoritmov; súčasťou dokumentácie by v relevantných prípadoch mali byť aj rozhodovacie stromy alebo pravidlá rozhodovania;

- mať zdokumentovanú stratégiu testovania, v ktorej sa vysvetľuje rozsah testovania algoritmov, mala by zahŕňať plány testovania, testovacie prípady, výsledky testov, riešenie chýb (v prípade potreby) a záverečné výsledky testov;

- mať zavedené vhodné politiky a postupy na riadenie všetkých zmien algoritmu vrátane monitorovania a vedenia záznamov o akýchkoľvek takýchto zmenách, zahŕňa to zavedenie bezpečnostných opatrení na monitorovanie a prevenciu neoprávneného prístupu k algoritmu;

- preskúmať a aktualizovať algoritmy s cieľom zabezpečiť, aby sa v nich zohľadnili všetky relevantné zmeny (napr. zmeny na trhu a zmeny platných právnych predpisov), ktoré môžu mať vplyv na ich účinnosť;

- mať zavedené politiky a postupy, ktoré umožnia odhaliť akúkoľvek chybu v rámci algoritmu a náležite ju riešiť, napríklad aj vrátane pozastavenia poskytovania poradenstva, ak je pravdepodobné, že táto chyba bude mať za následok nevhodné poradenstvo a/alebo porušenie príslušných právnych predpisov/regulácie;

- mať zavedené primerané zdroje vrátane ľudských a technologických zdrojov na monitorovanie a dohľad nad vykonávaním algoritmov prostredníctvom primeraného a včasného preskúmania poskytovaného poradenstva a

- mať zavedený vhodný proces vnútornej záverečnej kontroly, ktorým sa zabezpečí dodržiavanie uvedených opatrení.

86. Keď sa poradenstvo o kryptoaktívach alebo služby riadenia portfólia kryptoaktív poskytujú úplne alebo čiastočne prostredníctvom automatického alebo poloautomatického systému, zodpovednosť za uskutočnenie posúdenia vhodnosti by mala spočívať na poskytovateľovi služieb kryptoaktív poskytujúceho službu a nesmie sa obmedziť použitím elektronického systému pri uskutočňovaní osobného odporúčania alebo rozhodnutia obchodovať.

5.9 Náklady a zložitosť rovnocenných produktov (Usmernenie 9)

Príslušné právne predpisy: Článok 81 ods. 1, 10 a 12 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

87. Politiky a postupy týkajúce sa vhodnosti by mali zabezpečovať, že pred prijatím rozhodnutia poskytovateľa služieb kryptoaktív o kryptoaktíve (kryptoaktívach), ktoré odporučí, alebo do ktorých investuje v rámci portfólia riadeného v mene klienta, sa

vykoná dôkladné posúdenie možných alternatív kryptoaktív a služieb kryptoaktív, pričom sa zohľadnia náklady na produkty a zložitosť produktov.

88. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali mať zavedený postup, pri ktorom sa zohľadní povaha služby, príslušný obchodný model a druh poskytovaných kryptoaktív s cieľom posúdiť dostupné kryptoaktíva, ktoré sú „rovnocenné“, pokiaľ ide o schopnosť plniť potreby klienta na základe jeho situácie, ako sú napríklad kryptoaktíva s podobnými cieľovými klientmi a podobným profilom rizika a návratnosti.

89. Pri posudzovaní nákladového faktora by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali zohľadniť všetky náklady a poplatky, na ktoré sa vzťahujú príslušné ustanovenia podľa článku 81 ods. 4 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami. Pokiaľ ide o zložitosť, poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali vychádzať z kritérií uvedených v usmernení 7. V prípade poskytovateľov služieb kryptoaktív s obmedzeným rozsahom kryptoaktív alebo poskytovateľov služieb kryptoaktív, ktorí odporúčajú jeden druh kryptoaktíva, pri ktorých by posúdenie „rovnocenných“ kryptoaktív mohlo byť obmedzené, je dôležité, aby klienti boli plne informovaní o takejto situácii. V tejto súvislosti je mimoriadne dôležité, aby sa klientom poskytovali primerané informácie o tom, ako je obmedzený rozsah ponúkaných kryptoaktív, podľa článku 81 ods. 2 písm. b) bodu ii) nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.[10]

90. Ak poskytovateľ služieb kryptoaktív využíva spoločné stratégie portfólia alebo ponuky vzorovej investície, ktoré sa vzťahujú na rôznych klientov s rovnakým investičným profilom (ako ho určil poskytovateľ služieb kryptoaktív), posúdenie nákladov a zložitosti pre „rovnocenné“ produkty by sa mohlo vykonať na vyššej úrovni centrálne (napríklad v investičnom výbore alebo akomkoľvek inom výbore, ktorý vymedzuje spoločné stratégie portfólia alebo ponuky vzorovej investície), hoci poskytovateľ služieb kryptoaktív bude ešte musieť zabezpečiť, aby vybraté kryptoaktíva boli vhodné pre jednotlivých klientov a zodpovedali ich profilu.

91. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali byť schopní odôvodniť tie situácie, pri ktorých sa vyberá drahšie alebo zložitejšie kryptoaktívum, alebo sa takéto kryptoaktívum odporúča namiesto rovnocenného kryptoaktíva, pričom sa zohľadní skutočnosť, že pri výbere kryptoaktív v kontexte poradenstva o kryptoaktívach alebo riadenia portfólia možno zvážiť aj ďalšie kritériá (napríklad: diverzifikáciu, likviditu alebo úroveň rizika portfólia). Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali zdokumentovať tieto rozhodnutia a viesť o nich záznamy, keďže týmto rozhodnutiam by mali kontrolné funkcie v rámci poskytovateľa služieb aktív venovať osobitnú pozornosť. Príslušná dokumentácia by mala podliehať interným preskúmaniam. Pri poskytovaní poradenstva o kryptoaktívach by sa poskytovatelia služieb kryptoaktív mohli z konkrétnych a opodstatnených dôvodov rozhodnúť, že informujú klienta aj o rozhodnutí spočívajúcom vo výbere nákladnejšieho a zložitejšieho kryptoaktíva.

[10] V súlade s nariadením o trhoch s kryptoaktívami sa preto od poskytovateľov služieb kryptoaktív neočakáva, že zvážia celú škálu možných možností kryptoaktív existujúcich na trhu, len aby dodržali usmernenie 7.

5.10 Náklady a prínosy zámeny investícií (Usmernenie 10)

Príslušné právne predpisy: Článok 81 ods. 1, 10 a 12 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

92. V rámci politík a postupov týkajúcich sa posúdenia vhodnosti by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali vykonať analýzu nákladov a prínosov zámeny tak, aby poskytovatelia služieb kryptoaktív boli primerane schopní preukázať, že očakávané prínosy zámeny sú vyššie ako náklady.

93. Na účely tohto usmernenia sa investičné rozhodnutia, ako je napríklad obnova rovnováhy riadeného portfólia v prípade „pasívnej stratégie“ s cieľom kopírovať index (na základe dohody s klientom), za bežných okolností nepovažujú za zámenu. S cieľom predísť pochybnostiam sa každá transakcia bez zachovania týchto prahových hodnôt považuje za zámenu.

94. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali zohľadniť všetky potrebné informácie, aby mohli vypracovať analýzu nákladov a prínosov zámeny, t. j. posúdenie výhod a nevýhod zvažovaného nového kryptoaktíva (zvažovaných nových kryptoaktív). Pri posudzovaní nákladového aspektu by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali zohľadniť všetky náklady a poplatky, na ktoré sa vzťahujú príslušné ustanovenia podľa článku 81 ods. 4 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami. V tejto súvislosti by mohli byť relevantné peňažné aj nepeňažné faktory nákladov a prínosov. Môžu medzi ne patriť napríklad:

- očakávaná čistá návratnosť navrhovanej alternatívnej transakcie (pri ktorej sa zohľadnia aj všetky počiatočné náklady, ktoré zaplatí klient) v porovnaní s očakávanou čistou návratnosťou existujúcich investícií (pri ktorej by sa mali zohľadniť aj všetky výstupné náklady, ktoré by klient mohol vynaložiť na odpredaj kryptoaktíva, ktoré už má v portfóliu),

- zmena situácie a potrieb klienta, ktorá môže byť dôvodom na zváženie zámeny, napr. potreba likvidity v krátkodobom horizonte v dôsledku neočakávaných a neplánovaných rodinných udalostí,

- zmena vlastností a/alebo trhových podmienok kryptoaktív, ktorá môže byť dôvodom na zváženie zámeny v portfóliu (portfóliách) klienta (klientov), napr. ak sa kryptoaktívum z dôvodu trendov na trhu stane nelikvidným,

- prínosy pre portfólio klienta vyplývajúce zo zámeny, ako sú i) zvýšenie diverzifikácie portfólia (o zemepisnú oblasť, druh kryptoaktíva, typ emitenta atď.); ii) lepšie zosúladenie rizikového profilu portfólia s rizikovými cieľmi klienta; iii) zvýšenie likvidity portfólia; alebo iv) zníženie celkového úverového rizika portfólia.

95. Pri poskytovaní poradenstva o kryptoaktívach je potrebné v správe o vhodnosti[11], ktorú musí poskytovateľ služieb kryptoaktív poskytnúť klientovi pred uskutočnením transakcie, uviesť jasné vysvetlenie, či sú prínosy odporúčanej zámeny väčšie ako náklady na ňu.

96. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by tiež mali prijať systémy a kontrolné mechanizmy na monitorovanie rizika obchádzania povinnosti posúdenia nákladov a prínosov odporúčanej zámeny, napríklad v situáciách, keď po poradenstve o predaji kryptoaktíva nasleduje odporúčanie na nákup ďalšieho kryptoaktíva v neskoršej fáze (napr. o niekoľko dní neskôr), ale tieto dve transakcie boli v skutočnosti od začiatku prepojené.

97. Ak poskytovateľ služieb kryptoaktív používa spoločné stratégie portfólia alebo ponuky vzorovej investície, ktoré sa vzťahujú na rôznych klientov s rovnakým investičným profilom (určeným poskytovateľom služieb kryptoaktív), analýza nákladov a prínosov zámeny by sa mohla vypracovať na vyššej úrovni než na úrovni každého jednotlivého klienta alebo každej jednotlivej transakcie. Konkrétnejšie, ak sa o zámene rozhodne na centrálnej úrovni, napríklad v investičnom výbore alebo akomkoľvek inom výbore, ktorý vymedzuje spoločné stratégie portfólia alebo ponuky vzorovej investície, analýza nákladov a prínosov by sa mohla vypracovať na úrovni tohto výboru. Ak sa o takejto zámene rozhodne na centrálnej úrovni, analýza nákladov a prínosov vypracovaná na danej úrovni sa zvyčajne uplatňuje na všetky porovnateľné portfóliá klientov bez toho, aby sa pre každého jednotlivého klienta vypracovalo posúdenie. V takejto situácii by poskytovateľ služieb kryptoaktív mohol na úrovni príslušného výboru určiť dôvod, prečo sa zámena, o ktorej sa rozhodlo, neuskutoční v prípade určitých klientov. Hoci by sa analýza nákladov a prínosov v takýchto situáciách mohla vypracovať na vyššej úrovni, poskytovateľ služieb kryptoaktív by aj napriek tomu mal mať zavedené primerané kontrolné mechanizmy na zisťovanie toho, či neexistujú žiadne osobitné charakteristiky určitých klientov, ktoré by mohli vyžadovať individuálnejšiu analýzu.

98. Ak sa správca portfólia dohodol s klientom na individuálnejšom mandáte a investičnej stratégii podľa osobitných investičných potrieb klienta, mala by naopak byť vhodnejšia analýza nákladov a prínosov zámeny na úrovni klienta.

99. Bez ohľadu na uvedené, ak sa správca portfólia domnieva, že zloženie alebo parametre portfólia by sa mali zmeniť spôsobom, ktorý nie je povolený na základe mandátu dohodnutého s klientom, mal by to prediskutovať s klientom a revidovať alebo vykonať nové posúdenie vhodnosti, aby sa dohodol nový mandát.

[11] Správa o vhodnosti uvedená v článku 81 ods. 13 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

5.11 Kvalifikácia personálu (Usmernenie 11)[12]

Príslušné právne predpisy: Článok 68 ods. 5 a článok 81 ods. 7 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

100. Od poskytovateľov služieb kryptoaktív sa vyžaduje, aby zabezpečili, že zamestnanci, ktorí sa podieľajú na vecných aspektoch procesu posúdenia vhodnosti, mali primeranú úroveň kvalifikácie, znalostí a odbornosti pokiaľ ide o kryptoaktíva a služby kryptoaktív.

101. Zamestnanci by mali rozumieť úlohe, ktorú zohrávajú v postupe posúdenia vhodnosti, a mať nevyhnutné zručnosti, znalosti a odborné poznatky vrátane dostatočných znalostí o príslušných regulačných požiadavkách a postupoch, aby mohli vykonávať svoje povinnosti.

102. Zamestnanci by mali mať potrebné znalosti a spôsobilosti, a to aj v súvislosti s posudzovaním vhodnosti. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali zamestnancom na tento účel poskytnúť primerané školenia.

103. Ďalší zamestnanci, ktorí priamo nepracujú s klientmi, ale sú zapojení do posudzovania vhodnosti akýmkoľvek iným spôsobom, by mali mať potrebnú kvalifikáciu, znalosti a odbornosť v závislosti od ich konkrétnej úlohy v procese posudzovania vhodnosti. Môže sa to týkať napríklad zostavovania dotazníkov, vymedzenia algoritmov, ktorými sa riadi posudzovanie vhodnosti, alebo iných aspektov potrebných na vykonanie posúdenia vhodnosti a kontrolu súladu s požiadavkami na vhodnosť.

104. V prípade potreby by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali pri použití automatizovaných nástrojov (vrátane hybridných nástrojov) zabezpečiť, aby ich zamestnanci zapojení do činností súvisiacich s vymedzením týchto nástrojov:

- náležite rozumeli technológii a algoritmom používaným na poskytovanie digitálneho poradenstva (najmä boli schopní pochopiť odôvodnenie, riziká a pravidlá pre algoritmy, ktoré slúžia na podporu digitálneho poradenstva); a

- boli schopní pochopiť a preskúmať digitálne/automatizované poradenstvo vytvorené algoritmami.

[12] V súlade s mandátom podľa článku 81 ods. 15 písm. a) nariadenia o trhoch s kryptoaktívami vydá orgán ESMA neskôr všeobecnejšie usmernenia o kritériách posudzovania znalostí a spôsobilosti v súlade s článkom 81 ods. 7 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

6 Usmernenia o formáte pravidelného výkazu pre riadenie portfólia kryptoaktív

6.1 Trvanlivý nosič (Usmernenie 1)

Príslušné právne predpisy: Článok 81 ods. 14 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

105. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali každému takémuto klientovi poskytovať pravidelný výpis stanovený v článku 81 ods. 14 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami v elektronickom formáte, ktorý je zároveň trvanlivým nosičom.

106. Takýto nosič by mal klientovi umožniť i) uchovávať informácie adresované osobne tomuto klientovi spôsobom dostupným pre budúce použitie a počas obdobia zodpovedajúceho účelu týchto informácií a ii) umožniť nezmenenú reprodukciu uložených informácií.

6.2 Prístup k online systému (Usmernenie 2)

Príslušné právne predpisy: Článok 81 ods. 14 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

107. Na účely článku 81 ods. 14 druhého pododseku nariadenia o trhoch s kryptoaktívami by poskytovatelia služieb kryptoaktív mali zabezpečiť, aby:

- online systém, ku ktorému majú ich klienti prístup, sa považoval za trvanlivý nosič,
- klient bol elektronicky informovaný o tom, kde a ako je možné získať prístup k informáciám (napríklad, ak je online systémom webová stránka, klient by mal byť informovaný o adrese webovej stránky a časti webovej stránky, kde je možné získať prístup k informáciám),
- klient bol informovaný o sprístupnení nového pravidelného výkazu a
- informácie boli prístupné nepretržite prostredníctvom tohto online systému a počas takého obdobia, počas ktorého ich klient môže odôvodnene potrebovať skontrolovať.

6.3 Obsah pravidelného výkazu (Usmernenie 3)

Príslušné právne predpisy: Článok 81 ods. 14 nariadenia o trhoch s kryptoaktívami.

108. S cieľom zabezpečiť, aby klienti získali spravodlivý a vyvážený prehľad o vykonávaných činnostiach, o výkonnosti portfólia a o tom, ako vykonávané činnosti spĺňajú preferencie, ciele a aktualizované informácie o posúdení vhodnosti počas vykazovaného obdobia, by mal pravidelný výkaz obsahovať aspoň:

- výkaz o obsahu a ocenení portfólia vrátane podrobností o každom držanom kryptoaktíve, jeho trhovej hodnote alebo reálnej hodnote, ak trhová hodnota nie je k dispozícii, a zostatku hotovosti, a to na začiatku a na konci vykazovaného obdobia,

- výkonnosť portfólia počas vykazovaného obdobia vrátane všetkých bezplatne prijatých tokenov za kontinuitu operácií proof-of-work a proof-of-stake blockchain konsenzus mechanizmov (tzv. staking awards),

- celkovú sumu poplatkov a sadzieb, ktoré vznikli počas obdobia vykazovania, s rozpisom jednotlivých položiek obsahujúcim aspoň celkové poplatky za správu a celkové náklady spojené s vykonaním vrátane prípadného vyhlásenia, že podrobnejší výpis bude poskytnutý na požiadanie,

- porovnanie výkonnosti počas obdobia, na ktoré sa vzťahuje výkaz, s referenčnou hodnotou výkonnosti (ak existuje) dohodnutou medzi poskytovateľom služieb kryptoaktív a klientom,

- pre každú transakciu vykonanú počas daného obdobia hlavné charakteristiky príslušnej transakcie,

- vysvetlenie, ako činnosti alebo nedostatok činností zodpovedajú preferenciám, cieľom a iným charakteristikám klienta.

109. Poskytovatelia služieb kryptoaktív by mali uviesť aj dátum posledného posúdenia vhodnosti alebo jeho preskúmania, a ak je to relevantné, na akom základe bolo naposledy aktualizované (napr. nové informácie, ktoré poskytol klient a ktoré spôsobili zmenu profilu klienta, nové kritériá, ktoré uplatnil poskytovateľ služieb kryptoaktív).